Riksdagens kulturutskott

Ärende: RF 41/2023 Regeringens förslag till statens budget 2024 samt planen för den offentliga ekonomin 2024–2027

Bildningsalliansen tackar kulturutskottet för möjligheten att bli hörd i fråga om budgeten för 2024, RF 41/2023 och planen för den offentliga ekonomin 2024–2027. Bildningsalliansen lägger fokus på de teman som kulturutskottet har valt, speciellt jämlik utbildning, grundläggande färdigheter, utbildningens regionala tillgänglighet samt det som berör fritt bildningsarbete.

Regeringens målsättning är att förbättra finländarnas levnadsstandard och få den finländska ekonomin på tillväxtkurva igen. Regeringen vill främja medborgarnas framtid genom utbildning, arbete och företagsamhet. Regeringens förslag till budget för 2024 innehåller många ekonomiska satsningar på utbildning men på samma gång skär man ned finansieringen för fritt bildningsarbete. Nedskärningar inom den fria bildningen främjar inte medborgarnas jämlika möjligheter till livslång kompetenshöjning, välmående och medborgaraktivitet.

Fritt bildningsarbete

En nedskärning på 20,5 miljoner är ca. 12% av hela finansieringen för fritt bildningsarbete. Nedskärningar planeras även för de kommande åren. Så här stora **nedskärningar försvårar läroinrättningarnas möjligheter att utföra sitt bildningsuppdrag och antalet utbildningar minskar. Nedskärningar leder till att bildningens tillgänglighet försämras,** speciellt i regioner där utbudet på utbildning redan nu är liten.

Bildningsalliansen oroar sig, förutom för de privata läroinrättningarnas möjligheter att klara av stora nedskärningar, också för att kommunernas ekonomiska situation kan påverka de kommunala läroinrättningarna negativt och försämra tillgängligheten till undervisning och utbildning för kommuninvånare.

Bildningsalliansen föreslår att man inte gör nedskärningar i den fria bildningens finansiering. Individens jämlika möjligheter till bildning oberoende boningsort eller ekonomisk möjlighet är en grundläggande rättighet. En nedskärning i den fria bildningens finansiering är motstridig i förhållande till regeringsprogrammets målsättningar att främja utbildning, sysselsättning och välmående.

Vuxnas grundläggande färdigheter

Grundläggande färdigheter är färdigheter som alla finländare, även vuxna och äldre personer behöver för att klara av vardagen. Utbildningsstyrelsen utvecklar nationella kompetensmärken för vuxnas grundläggande färdigheter. Målsättningen är att man inom fria bildningen ska kunna både erkänna och identifiera kunnande inom grundläggande färdigheter. Det krävs resurser för att kunna utveckla kompetensmärken, utföra bedömningar och skapa nya utbildningshelheter. En nedskärning påverkar negativt den här utvecklingen.

Den nyaste PIIAC undersökningen (OECD:s utredning om vuxnas färdigheter) publiceras hösten 2024. Att inte kunna satsa på vuxnas grundläggande färdigheter påverkar negativt den utveckling man önskar, d.v.s. att finländarnas resultat i PIIAC förbättras.

Bildningsalliansen förslår att man gör en satsning på vuxnas grundläggande färdigheter och att det finns resurser för att förverkliga det.

Bildningsalliansen anser att tillägget på 3 miljoner euro som tilldelas läropliktsutbildningen inom folkhögskolan, främjar ungdomars jämlika möjligheter att höja sina grundläggande färdigheter och stödjer deras fortsatta utbildningsstig samt välmående. Bildningsalliansen vill uppmärksamma att tilläggsfinansieringen enbart täcker den eventuella studieavgiften som skulle tillkomma om inte utbildningen var finansierad till 100%. Folkhögskolorna får inte fler prestationer (studerandeveckor), vilket betyder att man använder sig av de prestationer som finns för fria bildningens utbildningar överlag.

Integration

För integrationsutbildning på svenska tillfaller 1 miljon euro under 2024. Integrationen på svenska ska enligt regeringsprogrammet öka till ca. 5–10%. Det här tillägget stödjer regeringsprogrammet och främjar integrationen på svenska.

I regeringens förslag till statsbudget allokerar man i övrigt 16,83 miljoner till språk- och integrationsutbildning. Bildningsalliansen anser att den fria bildningen har ett viktigt uppdrag i att erbjuda språk-, kultur- och samhällsfärdigheter för nyanlända och migranter. Utbildningarna främjar nyanländas delaktighet och stödjer dem i deras utbildningsstig och/eller främjar sysselsättning. Bildningsalliansen **anser att det är viktigt att man också kan erbjuda integrationsutbildning avgiftsfritt för dem som inte längre har integrationstid kvar, t.ex. hemmaföräldrar och invandrarkvinnor.** Bildningsalliansen förslår att man allokerar

finansiering till fria bildningen för det här ändamålet. Fritt bildningsarbete har en lång erfarenhet och gedigen sakkunskap i den här frågan. Utbildningen borde vara avgiftsfri för målgruppen.

Bildningsalliansen förslår att man ser på integrationen som en utbildningspolitisk fråga. Rätten till ett språk, kultur, samhällskännedom och delaktighet är en jämlikhetsfråga och alla ska ha en möjlighet till det. Bildningsalliansen anser att språk- och integrationsutbildningar är en del av undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde och inte i första hand en arbetskraftspolitisk fråga.

Helsingfors 18.10.2023

Anna Pensar-Kuivamäki
Ordförande

Henrika Nordin
Verksamhetsledare